

Wrocław, dnia 11 maja 2023 r.

Komunikat
dot. wyroków Naczelnego Sądu Administracyjnego,
w których dokonano interpretacji przepisów ustawy tzw. „apteki dla aptekarza”

*

W dniu 18 kwietnia 2023 r. Naczelny Sąd Administracyjny wydał pięć wyroków, w których dokonał interpretacji przepisów ustawy – Prawo farmaceutyczne w brzmieniu nadanym przez nowelizację z 2017 r. tzw. „aptekę dla aptekarza” (sygn.: II GSK 719/20, II GSK 720/20, II GSK 1374/19, II GSK 1387/19, II GSK 1452/19). W orzeczeniach tych Sąd uznał, że:

- wymogi do prowadzenia apteki obowiązują wszystkich posiadaczy zezwoleń, niezależnie od tego, czy uzyskali je oni przed wejściem w życie tzw. „apteki dla aptekarza”, czy po tej dacie, z tym jednak zastrzeżeniem, że posiadacze zezwoleń wydanych przed 25 czerwca 2017 r., którzy nie spełniają nowych wymagań, mogą w dalszym ciągu prowadzić apteki, ale nie mogą dokonywać takich zmian w zezwoleniu, które są sprzeczne z aktualnymi wymogami do uzyskania zezwolenia na prowadzenie apteki;
- wszelkie zmiany zezwolenia, które miały miejsce po wejściu w życie „apteki dla aptekarza”, a które dotyczą zakresu podmiotowego i przedmiotowego tego zezwolenia, muszą być rozpatrywane na gruncie nowych przepisów zgodnie z zasadą bezpośredniego stosowania prawa nowego;
- przyjęcie, że do zezwoleń na prowadzenie aptek wydanych przed dniem wejścia w życie tzw. „apteki dla aptekarza” (przed dniem 25 czerwca 2017 r.) zastosowanie ma poprzednie brzmienie przepisów ustawy – Prawo farmaceutyczne byłoby naruszeniem zasady równości wobec prawa, a ponadto – ustawodawca nie zdecydował się na wprowadzenie przepisu przejściowego, który przewidywałby tego rodzaju rozwiązanie.

Szerszy komentarz do szczegółowych motywów rozstrzygnięcia pięciu ww. wyroków możliwy będzie po opublikowaniu ich pisemnych uzasadnień. Z całą pewnością można jednak powiedzieć, że na skutek ich wydania NSA odszedł od dotychczasowej interpretacji prawa farmaceutycznego, wyznaczonej przez dwa wyroki tego Sądu – wydane w innych składach – z dnia 24 lutego 2022 r., sygn. II GSK 384/20 i II GSK 477/20.

Izba podkreśla, że ww. orzeczenia mają istotne znaczenie dla funkcjonowania rynku aptecznego. Zdaniem Izby wyroki te powinny zatrzymać proces masowego wykupywania polskich aptek przez zagraniczne sieci apteczne, czyli przez podmioty, które nie spełniają wymagań prawnych do uzyskania decyzji o udzieleniu zezwolenia na prowadzenie apteki.

Takie działanie na gruncie przepisów ustawy tzw. „apteki dla aptekarza” jest działaniem bezprawnym. Dotyczy to m. in. sytuacji, w której w miejsce dotychczasowych wspólników spółki prowadzącej aptekę wstępują wspólnicy, którzy nie spełniają wymogów do uzyskania zezwolenia, albo następuje rozszerzenie składu osobowego spółki o takich (niespełniających wymagań) wspólników.

Z tego względu Izba zwraca się do właścicieli aptek, aby w swoich decyzjach biznesowych wzięli pod uwagę ww. orzeczenia. W ocenie Izby sprzedaż apteki lub spółki ją prowadzącej może odbyć się w zgodzie z prawem jedynie wówczas, gdy nabywca spełnia wymagania do uzyskania zezwolenia, czyli m.in. jest farmaceutą lub spółką farmaceutów i nie należy do sieci aptecznej – grupy kapitałowej, prowadzącej na terenie kraju więcej, niż 4 apteki.

*

mgr farm. Marcin Repelewicz

Prezes Okręgowej Rady Aptekarskiej Dolnośląskiej Izby Aptekarskiej we Wrocławiu

r. pr. Piotr Sędlak

prawnik Dolnośląskiej Izby Aptekarskiej we Wrocławiu